

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1941 kl. 2 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om tillskapande av en institution med auktoriserade mätningsmän m. m.

Motionen. I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 172, har herr *Lindblom m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utredning rörande tillskapandet av en institution med auktoriserade mätningsmän m. m., även om framläggande för riksdagen snarast möjligt av de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Inom andra kammaren har en likalydande motion, nr 230, väckts av herrar Sandberg och Svensson i Ljungskile.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen I: 172.

Yttranden. Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttranden över motionen från egnahemsstyrelsen och byggnadsstyrelsen ävensom berett Sveriges lantbruksförbund, samverkande byggnadsfackförbunden och svenska byggnadsindustriförbundet tillfälle yttra sig i ärendet. Andra kammarens andra tillfälliga utskott, till vilket motionen II: 230 hänvisats, har dessutom införskaffat yttranden från socialstyrelsen, svenska landskommunernas förbund, småbrukarnas riksförbund, landsorganisationen, riksförbundet landsbygdens folk och svenska arbetsgivareföreningen.

Egnahemsstyrelsen tillstyrker motionen utan närmare motivering. — Byggnadsstyrelsen anser, att byggnadsmätare skulle kunna auktoriseras för att stå till arbetsgivares och arbetares gemensamma förfogande men att det ej synes möjligt att tillerkänna endast en part rätt att utan den andres medgivande kalla dylik mätningsman. Styrelsen förklarar sig icke ha något emot bifall till motionen. — Socialstyrelsen avstyrker däremot under hänvisning bl. a. till att frågan om mätning av ackordsarbete icke är enbart av teknisk natur utan i väsentlig mån att hänföra till spörsmål om tolkning och tillämpning av upprättade prislistor, och att det icke kan vara ändamålsenligt att utöver arbetsdomstol och riksskiljenämnd tillskapa ytterligare instanser för slitande av dylika tvister. I de fall, där kollektivavtal eller avtalsförbindelser icke föreligga, lära ackordsprislistor icke vara i bruk, varför auktoriserade mätningsmän där näppeligen skulle fylla någon uppgift.

Svenska landskommunernas förbund och småbrukarnas riksförbund tillstyrka motionen utan närmare motivering. — Sveriges lantbruksförbund

anser visserligen att det kan vara av behovet påkallat, att auktoriserade mätningmän finnas att tillgå, ifall ackordslönesystemet framgent skall tillämpas, men uttalar, att timlönesystem för närvarande bör utgöra grundval för överenskommelser om byggnadsarbete på landsbygden, och därför anser sig förbundet icke nu kunna tillstyrka motionen.

Landsorganisationen förklarar, att från arbetarpartens sida ingenting finns att erinra mot auktorisering av mätningmän, avsedda att anlitas av arbetsgivarparten såsom dess ombud eller eventuellt av båda parterna, men att anledning saknas att inrätta en institution, som skulle ersätta den nuvarande ordningen med skiljenämnds-förfarande. — Samverkande byggnads-fackförbunden framhålla att, därest behov skulle föreligga att tillskapa en mätarinstitution att anlitas av endera parten, förbunden i allt fall motsätta sig att sådan mätningssman erhåller annan ställning än såsom representant för denna parl. Förbunden avstyrka motionen. — Riksförbundet landsbygden folk anser att motionens syfte kan vinnas på ett enklare och billigare sätt, om arbetsgivarintressena på landsbygden bli ordnade så, att för landsbygden lämpade kollektiva avtal upprättas. Dylikt organisationsarbete är redan i full gång, och resultatet bör avvaktas, innan andra åtgärder vidtagas. Motionen avstyrkes därför. — Svenska arbetsgivareföreningen uttalar, att det icke torde vara själva mätningssförfarandet utan tillämpningen av ackordssystemet, som väckt ovilja på landsbygden, varför angelägnare är, att för landsbygden avsedda prislistor utarbetas. Mot tanken att opartiska, auktoriserade mätningssmän såsom konsulterande experter skola finnas att tillgå torde enligt föreningen i och för sig icke några erinringar kunna göras ur principiell synpunkt. Föreningen finner uppenbart, att en dylik institution icke skulle få någon större betydelse, om mätningssmännens avgöranden icke erhöles viss rättslig verkan. Föreningen anser det dock icke förenligt med principerna i vår nuvarande arbetsrätt, att — såsom i motionen föreslås — den av de auktoriserade mätningssmännen utförda uppmätningens resultat skulle genom lagbestämmelser göras bindande och detta tydligen även i sådana fall, då biträde av mätningssman påkallats blott av ena parten. I sådana fall, då såväl arbetsgivare som arbetare äro bundna av kollektivavtal, skulle mätningssmännen, om deras beslut skulle göras bindande, få den ställning, som tillkommer arbetsdomstolen eller riksskiljenämnden, vilket måste möta stora praktiska betänkligheter. Skulle institutionens behörighet inskränkas till sådana fall, där kollektivavtal ej förekomma, är det högst sannolikt, att arbetarorganisationerna skulle söka genomdriva kollektivavtal. Någon praktisk betydelse kommer därför en på detta sätt anordnad mätningssinstitution icke att få. Motionen avstyrkes. — Svenska byggnads-industriförbundet framför de starkaste betänkligheter mot att mätningssförfarandet i enlighet med vad i motionen föreslås skall givas bindande verkan. Det skulle innebära att den enskilde mätningssmannen finge en domsrätt, som nu endast utövas av domstol eller skiljenämnd, vilket i princip

skulle utgöra ett betydande avsteg från hittills tillämpat rättsförfarande. Förbundet, som icke vill taga ställning till frågan, om staten genom att auktorisera mättningsmän, som kunna anlitas efter frivillig överenskom- melse mellan parterna, kan bidra till en bättre ordning, avstyrker bifall till motionen i föreliggande skick.

I åtskilliga yttranden sker hänvisning till 1940 års byggnadskostnadssak- kunnigas betänkande, där problemet behandlas ur vidare synpunkter.

Utskottet. Utskottet delar den i flera yttranden framförda meningen, att införandet av auktoriserade mättningsmän icke i och för sig skulle nämnvärt kunna bidra till ett förbilligande av byggnadskostnaderna på landsbygden. Dessas storlek torde väsentligen bestämmas av helt andra faktorer. Givetvis kunde det dock anses fördelaktigt med opartiska auktoriserade mättningsmän för bestämmande av det utförda arbetets omfattning, men då delade meningar om ersättningen för arbetet mestadels torde botts i olika tolkningar av prislistor, synes tillskapandet av den föreslagna institutionen komma att medföra ett långt ifrån önskvärt sönderbrytande av den nuvarande orga- nisationen med arbetsdomstolen och riksskiljenämnden. Skulle mättnings- mans avgörande begränsas till fall, som falla utanför nämnda myndigheters behörighetsområde, synes den å andra sidan icke kunna få någon nämn- värd praktisk betydelse. Då därtill kommer, att hela komplexet om bygg- nadsverksamhetens organisation och rationalisering för närvarande är före- mål för statsmakternas uppmärksamhet och att därvid de problem, som föranlett motionen, icke gärna kunna förbigås, anser utskottet, att den vi- dare utvecklingen på området bör avvaktas, innan det i motionen väckta förslaget upptages till närmare övervägande.

Utskottet får därför hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon första kam- marens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 april 1941.

På utskottets vägnar:

O. A. NORDBORG.

Närvarande: Herrar Nordborg, Heüman, Theodor Magnusson, J. Albert Anders- son, Franzon, Näsström, von Horn och Emil Petersson.
